

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 2. Vtrum gratia Sacramentalis aliquid addat super gratiam virtutum &
donorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Reijcitur.

Sed Dico Primò, Hæc sententia non est probabilis. Probat; Quia Baptismus, & Pœnitentia sunt instituta ad tollendum peccatum mortiferum, & quasi ad viuificandũ mortuum: ergo aliquando debent tollere peccatũ mortiferum, & consequenter conferre primam iustificationem; alioquin nunquam haberent effectum primarium, ad quem sunt instituta. Dices, Conferunt remissione peccati in voto, cum quis iustificatur per contritionem antecedentem. Contrà; hoc non sufficit, quia dum quis iustificatur per contritionem cum voto Sacramenti, ipsum Sacramentum nihil confert ex opere operato, sed sola contritio iuxta suam mensuram; ac proinde Sacramentum ex opere operato nunquam conferret primarium suum effectum, sed semper cum supponet. Hinc etiam fiet, vt remissio peccatorum non sit facta facilior per Sacramenta, quàm erat olim in lege veteri: quod est aperte contra Scripturas.

Dico Secundò, Etsi non omnia Sacramenta sint instituta, vt conferant primam iustificationem; tamen omnia in euentu possunt eam conferre. Prior pars patet de Confirmatione, Eucharistia, Ordine, Matrimonio: hæc enim postulant, vt suscipiens non sit in peccato mortifero, vel saltem vt bona fide se putet non esse; vnde dicuntur Sacramenta viuentium. Altera pars est D. Thomæ passim, & communior sententia Doctorum. Ratio est, Quia omnia Sacramenta vi sua conferunt aliquem gradũ gratiæ: ergo si subiectũ habeat eam dispositionem, per quam infusionis gratiæ est capax, & aliunde non obijciat actuale impedimentum, semper illum conferent. Atqui homo per attritionem est capax infusionis gratiæ, vt patet in Baptismo; & cum bona fide putet se habere veram contritionem, non ponit actuale impedimentum: ergo omne Sacramentum tunc confert primam gratiã iustificationis. Confirmatur Primò, Quia non requiritur maior efficacia ad infusionem primæ gratiæ iustificantis, quàm ad augmentum: ergo quod per se confert augmentum, etiã poterit conferre primam gratiam, si ex parte subiecti non sit repugnantia. Confirmatur Secundò, Quia sicut Sacramenta instituta ad primam gratiam cõferendam, tribuunt augmentum, si primam inueniant collatam; vt patet cum quis accedit ad Sacramentum Pœnitentiæ cum vera contritione: ita Sacramenta instituta primariò ad augmentum, conferent primam gratiam, si eam non inueniant. Dicuntur autem tunc *Per accidens conferre primam gratiam*, quia primariò instituta sunt ad augmentum, ita vt ad hoc solũ ex intentione possint adhiberi. Voluit tamen Dominus, vt si adhiberentur bona fide ad augmentum in subiecto vacuo, habere tamen dispositionem non repugnantem, tunc etiam primam conferrent præter primariam & directam intentionem suscipientis.

DVBIVM II.

Quando Sacramenta conferant gratiam?

Suppono; Sacramenta non conferre gratiam ex opere operato ante realem susceptionem; alioqui conferrent etiam characterem, & cum attritione sola iustificaret. Ratio est, Quia instituta sunt, vt suo vsu externo sanctificent: hoc enim est *Ex opere operato sanctificare*. Et colligitur Ioannis 6.

v. 54. *Qui manducat meam carnem, habet vitam æternã.* Quil sit, Et Marc. 16. v. 16. *Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit.* Nec obstat, quod Sacramenta Baptismi & Pœnitentiæ dicuntur in voto conferre gratiam: sensus enim est, contritionem non conferre gratiam sine voto expresso vel implicito Baptismi vel Pœnitentiæ: tota tamen gratia datur ratione dignitatis & perfectionis illius contritionis; non secus ac in lege veteri. Neque tunc Sacramentum aliquid confert, nisi quatenus obiectiue potest facere actum internum nobiliorem. Dicitur tamen in voto conferre gratiam, quia votum Sacramenti ex præcepto diuino positum an nexum est contritioni. Similiter non obstat, quod Doctores dicunt effectum Sacramenti interdum recipi per Sacramenti votum; quod etiam insinuat Concil. Trident. sess. 13. c. 3. solũ enim volunt talem gratiã conferri, qualis Sacramento confer tur; quæ gratia dicitur effectus Sacramenti, non relatione effectus, sed similitudine nature: sicut dicimus effectum ignis etiam produci à sole. Hoc posito: & omisis varijs sententijs:

Dico, Sacramentum cõferre gratiam in primo instanti, quo vltima syllaba formulæ est prolata, dum illa adhuc sonat & sensibilis est. Ratio est, Quia tunc primũ significatio est perfecta, & ipsum Sacramentũ essentialiter completum; etiã si illa syllaba solũ per vnum instans sonaret. Quod autem detur tale instans; Probat; Quia sonus non est motus, sed qualitas quædam orta ex collisione duorum corporum; quæ collisio terminatur in instati, & in eodem instanti videtur esse sonus. Quod si dicas, Sonum non esse in eodem instanti, in quo terminatur collisio, eò quod motu æris debeat diffundi; nihilominus fatendum est dari primum instans, in quo sufficienter est diffusus, vt sit sensibilis; & in hoc gratia confertur. Nec obstat, quod iste sonus postea per aliquod tempus duret; quia id per accidens est Sacramento; sicut per accidens est quod aqua magnam vel paruum corporis partem tangat; datur enim aliquis minimus contactus necessarius ad rationem Sacramenti. Aduerte tamen, Si ablutio, vel vnctio sequatur vltimam syllabam formæ, qua significatio completur, gratiam conferri in instanti contactus sufficientis materiæ. Ratio est, Quia tunc primum Sacramentum completur: vnuerfaliter enim verum est gratiam conferri in primo instanti completionis Sacramenti.

ARTICVLVS II.

Utrum Gratia Sacramentalis aliquid addat super gratiam virtutum & donorum?

Respondetur, Addere quoddam diuinum auxilium ad consequendum Sacramenti finem. Notandum est; Quosdam existimare, Sacramenta conferre nouos quosdam habitus distinctos à virtutibus & donis Spiritus sancti, per quos instarentur in nobis varij defectus peccatorum. Sed est contra communem sententiam Doctorum. Vnde

Dico Primò, Per Sacramenta non producuntur in nobis aliqui habitus gratiarum distincti à gratia habituali & virtutibus seu donis: excipio tamen

6
Omnia Sa-
cramenta
possunt
conferre
primam
gratiã
iustifica-
tionis.

7
Cur dicun-
tur per ac-
cidens eam
conferre.

Quil sit,
Baptismus
vel Pœni-
tentiam in
voto dare
gratiã.

Gratia con-
ferur in
primo in-
stanti com-
pletionis
Sacramenti.

Per Sacramenta non producuntur noni habitus à gratia & donis Spiritus distincti.

tamen Characterem, de quo modò non est sermo. Est communis præsentia Doctõrum præter Paludanum dist. 2. quaest. 3. Probatür Primò, Quia fortassis non est possibile aliquod donum habituale gratum faciens distinctum ab habitibus gratiæ & virtutum. Secundò, Quia gratia cum annexis virtutibus abundè disponit animam & eius potentias ad omnes functiones Christianæ vitæ, & instaurat defectus potentiarum: ergo non requiritur alia interior dispositio, sed sufficit auxilium speciale, quo ad has functiones vires animæ excitentur & adiuuentur. Dices; Actiones Sacramentales sunt distinctæ ab actionibus virtutum, quia non poterant obiri à iustis veteris testamenti, etsi omnibus virtutibus instructis. Respondeo: Omnes functiones Sacramentales pertinent ad virtutes ordinarias, scilicet ad virtutem Religionis, Iustitiæ, Charitatis. Quòd autem iusti veteris testamenti eas obire nequiverint, est propter opus externum, quod non habet rationem Sacramenti, aut effectum, nisi ex institutione & singulari operatione diuina.

10 Quid addat gratia Sacramentalis supra habitus gratiæ & virtutum in singulis Sacramentis.

Dico Secundò, Gratia Sacramentalis supra habitum gratiæ & virtutum, addit quandam peculiarem ordinationem Dei ad consequendum proprium effectum Sacramenti, & præterea auxilium speciale ad eundem finem. Ita D. Thomas cum Caietano hoc loco, & reliqui Doctores dist. 1. qui in hoc omnes conueniunt.

Explicatur in singulis Sacramentis. Gratia Baptismi nihil est aliud quàm habitus gratiæ & virtutum, quatenus ordinatur ad primam sanctificationem in vita: & proinde ad regenerationem spirituales, seu ad primum esse spirituale hominis; quod quia perfectò modo confertur in lege noua Euangelica, tollitur non solum omnis culpa mortifera & venialis, sed etiam omnis reatus pænæ. Quòd si contingat hominem antea esse iustificatum per contritionem & charitatem, id per accidens est; nam Baptismus ex sua primaria institutione respicit hunc effectum: vnde quando sine Baptismo quis iustificatur, non tollitur omnis reatus. Addit præterea Baptismus auxilia quædam specialia ad seruandam vitæ nouitatem, quia est diuinæ legis professio, sicut Circumcisio erat professio legis veteris: & ad alia Sacramenta ritè suscipienda; quia est ianua Sacramentorum.

Gratia Confirmationis, Est habituale augmentum gratiæ & virtutum, ordinatum ad constantem retinendam fidem, eiusque professionem; & auxilium speciale ad eundem effectum.

Gratia propria Eucharistiæ, Est habituale augmentum gratiæ & virtutum, quatenus ordinatur ad actus charitatis, & deuotionis, & spiritualis consolationis; præterea auxilium speciale ad eundem finem.

Pœnitentiæ gratia, Est habitus gratiæ & virtutum, quatenus ordinatur ad primam sanctificationem post lapsum à baptismo, seu ad resurgendum à peccato post baptismum commissio: vnde non datur per modum regenerationis, sed spiritalis curationis à morbo lethali: Præterea, dantur auxilia quædam ad efficacius dolendum de peccatis, vitam emendandam, & satisfactionem præstandam.

In extrema Vnctione datur gratiæ & virtutum habitus, ad reliquias peccatorum abstergendas, ad animi alacritatem, & ad robur contra tentationes

in extrema illa lucta: præterea auxilium speciale ad eundem finem.

In Ordine datur augmentum habituum, & auxilium speciale ad sacrum ministerium.

In Matrimonio, Ad mutuum amorem coniugum, ad fidem coniugalem, proliisque educationem.

Ex his patet propositio: Quia cum Sacramenta ordinentur ad varios effectus, (frustrà enim alioqui esset ista varietas) necesse est dona habitualia, quæ per illa producuntur, ad illos effectus ordinari: Et quia habitualia dona non sufficiunt, addunt etiam diuersa auxilia specialia ad eosdem fines, quæ consistunt in actuali motione Spiritus sancti. Quod confirmatur, Quia cum omnia Sacramenta conferant primariò gratiam, & consequenter dona habitualia annexa (vt colligitur ex Concil. Tridentino sess. 7. de Sacramentis in genere can. 6. 7. 8. vbi definit *Omnia Sacramenta conferre & continere gratiam*; loquitur autem de gratia iustificationis, vt patet can. 4. quæ gratia iustificationis continet habitum gratiæ & virtutum annexarum, vt colligitur sess. 6. cap. 7.) non possent commodè ad diuersas functiones & effectus referri, nisi conferrent diuersa auxilia specialia: Nam hæc sunt quibus magis ad hoc opus, quàm ad illud inclinamur.

Dices Primò, Sacramenta conferunt suos effectus, dum applicantur; sed ista auxilia specialia non dantur tunc, sed postea quando opus est, & Deo videtur: ergo non sunt effectus Sacramenti.

Respondeo; Quando Sacramentum suscipitur, dantur ista auxilia in actu primo; in actu verò secundo, dantur suo tempore. Dicuntur autem in actu primo dari, quia incipiunt adesse homini quasi per modum habitus: Deus enim singulari modo assistit paratus dare auxilium ad consequendum & retinendum Sacramenti finem pro loco & tempore; ita vt quodammodò in hominis potestate sit habere illud in actu secundo: sicut virtus miraculorum, & donum Prophetiæ adest Sanctis in actu primo, etiam dum non prophetant, aut miracula faciunt.

Dices Secundò, Ipsi habitibus debitum est per se auxilium speciale necessarium ad operandum; sicut omni rei & virtuti creatæ debitum est lege ordinaria auxilium necessarium ad eius functionem: ergo hoc auxilium speciale non datur ratione Sacramentorum, sed ratione habituum quæ per Sacramenta dantur.

Respondeo; Auxilium speciale debitum ipsis habitibus per se consideratis, est valdè exiguum; & fortè non est aliud quàm auxilium concomitans, seu diuina cooperatio. Vnde est omnino insufficiens & ad illos habitus in tam fragili subiecto conseruandos, & ad functiones illorum saltem per longum tempus obeundas; vt docet D. August. de Corrupt. & gratia c. 12. vnde oportebat, vt daretur maius auxilium, quàm ipsis habitibus per se sit debitum, scilicet auxilium præueniens, quod hominem excitet & corroboret; & hoc auxilium datur propter Sacramenta, per quæ Christi merita ad varios effectus nobis applicantur, quæ sunt causa meritoria omnium illorum auxiliorum.

II Explicatur Ratione.

Quando & quomodo dantur specialia auxilia per Sacramenta.

Solutio notanda.